

DOMOLJUB

ŠTEV. 46. MESEČNA PRILOGA »NOVICE V SLIKAH« LETO 42
V LJUBLJANI, DNE 13. NOVBMBRA 1929

Cena 38 Din za celo leto. Za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. Izhaja vsako sredo. Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljub«, naročnina, reklamacije in inserati Upravništvu »Domoljub« v Ljubljani.

A Sušnik:

Vprašanje carinske tarife.

Glavni vzrok žalostnega stanja, v katerem se nahaja danes naše kmetijsko gospodarstvo, leži pač še vedno v tem, da ni nobenega pravega razmerja med cenami, ki jih kmet dobi za svoje pridelke, in pa med produktivnimi stroški. Saj so cene kmetijskim pridelkom komaj 11 krat večje, nego pred vojno, dočim je treba za razne industrijske proizvode plačevati 18 krat več. Glavno vprašanje pa ne more biti, kako zvišati cene kmetijskim pridelkom, ampak je prvo in poglavito vprašanje, kako znižati proizvodjalne stroške.

V ta namen potrebuje kmet ceneno kredit, ceno delovno moč in vedno večjo gospodarsko in strokovno izobrazbo. Poleg tega pa naj bi gospodarska politika v državi šla v prvi vrsti za tem, da bodo moderna obratna sredstva, ki so potrebna za obdelavo zemlje, kolikor mogoče poceni (moderno poljedelsko orodje, moderni poljedelski stroji, umetna gnojila in drugo). Ker pa je umna živinoreja ena najvažnejših panog našega kmetijstva, se je treba pobrigati tudi za ceneno uvoz umetnih krmil.

Pri dosedanjih spremembah carinske tarife in pri trgovskih pogajanjih s tujimi državami se v vpoštevali predlogi raznih gospodarskih strokovnjakov, upravnih uradnikov, trgovskih in obrtnih zbornic, Zveze industrijcev, Zveze izvoznikov in uvoznikov, Zveze bank itd. Le naš kmet ni prišel do prave veljave, ker nima svoje kmetijske zbornice. Tako se je zgodilo, da se je izvajala zaščitna carinska politika bolj v korist obrti in industrije kot pa kmetijstva.

Nihče ne more oporekati temu, da je naša mlada industrija, če so sicer za njen razvoj dani vsi pogoji, potrebna zaščite, zlasti v začetku, ko se mora boriti z mnogimi finančnimi in drugimi težočami. Dru-

gače je v nevarnosti, da jo takoj uniči tuja konkurenca. Toda ta zaščita ne more iti brez konca naprej. Kakor hitro si industrijsko podjetje opomore in se začne dobro razvijati, bi morala prenehati tudi carinska zaščita. Seveda pa se to ne sme zgoditi kar nenadoma, ampak počasi in s previdnostjo, da se more industrija prilagoditi novemu položaju, da se izogne vsaki katastrofi. Zakaj sicer lahko nastopijo težke posledice za celokupno narodno gospodarstvo (brezposelnost delavcev, polom denarnih zavodov itd.).

Nikakor pa ne gre, da bi naš kmet na razvoj kake industrijske panoge, ki sicer proizvaja carinsko visoko zaščiteno blago, toda ne v zadostni meri in mogoče v slabši kakovosti, moral čakati desetletja in pri tem trpeti pomanjkanje raznih dobrih in modernih gospodarskih potrebščin, ali pa jih naročati zunaj države in jih vsled visoke carine drago plačevati. V naši državi imamo n. pr. štiri tvornice za superfosfat. Vendar vse štiri ne morejo proizvajati toliko superfosfata, kolikor ga potrebuje naše kmetijstvo in ga je zato treba uvažati. Ker je superfosfat umetno gnojilo, ki je za napredovanje kmetijske proizvodnje nujno potrebno ter bi ga mogli od zunaj dobiti mnogo ceneje kakor doma, carina na superfosfat znatno podražuje gospodarstvo.

Hudo zadene kmeta tudi zaščitna carina na kalijeva gnojila in druga umetna gnojila raznih vrst ter na razna krmilna sredstva, ki se pri nas sploh ne proizvajajo. Četudi je res, da so pri tem merodajni finančni razlogi, da pride čim več denarja v državno kaso, se s tem vendar zadržuje napredek in racionalizacija kmetijskega gospodarstva, in tako carina prinaša poljedelski državi, kakor je naša, mnogo več škode nego koristi.

Podobno je tudi z bakreno galico, ki se je v naši državi ne proizvaja dovolj.

V carinski tarifi so plugi, ki so glavno orodje za poljedelca, obremenjeni z visoko carino. Enako se pobira carina tudi od vsega drugega modernega gospodarskega orodja in raznih modernih poljedelskih strojev, ki so za napredek kmetijstva neobhodno potrebni.

Kmetje, pristopajte v Kmet. zvezo!

Res je sicer, da imamo tudi v naši državi tovarne za poljedelske stroje. Toda te tovarne se šele razvijajo in mnogih strojev ali sploh ne izdelujejo, ali pa njihova kakovost velikokrat zaostaja za kakovostjo enakih inozemskih strojev. Zato je nujno potrebno za našega kmeta, da se taka zaščitna carina vsaj zniža, če že ne popolnoma odpravi.

V interesu našega kmetijstva bi bilo pri spremembi carinske tarife, ki se pripravlja, upoštevati sledeča načela:

1. Vsa moderna sredstva, ki se pri naprednem kmetovanju uporabljajo za zvišanje kmetijske proizvodnje, pa se v domači zemlji ne pridelujejo, ali pa le v nezadostni meri, naj bodo prosta vsake carine. Enako naj bo prosta carine tudi plemenska živina, ki služi za izboljšanje domače pasme, kakor tudi razne vrste semena.

2. Carina na moderne poljedelske stroje in drugo moderno poljedelsko orodje, s katerim se izboljša obdelovanje zemlje in poceni kmetijsko delo, naj se deloma popolnoma odpravi deloma izdatno zniža. Tudi surovine, ki se pri nas ne dobijo, naj bodo carine popolnoma proste.

3. Omogočiti se mora cenena nabava vseh dobrih sredstev zoper rastlinske in živalske škodljivce.

4. Vlada naj z vsemi sredstvi podpira izvoz agrarnih produktov. Zato je treba še obstoječe izvozne carine popolnoma ukiniti.

5. Da pa bo država vseeno dobila potrebne dohodke, naj se izdatno poviša carina na uvoz luksuza in drugih predmetov, ki za življenje niso neobhodno potrebni. Saj so izračunali strokovnjaki, da za take vrste blaga troši prebivalstvo naše države letno približno eno milijardo dinarjev.

Če se izvedejo ta načela pri spremembi avtonomne carinske tarife, bo zaščiteno naše narodno gospodarstvo in povečalo se bo blagostanje našega kmeta, s tem pa tudi blagostanje cele naše države.

Oblačilnica za Slovenijo

V LJUBLJANI — Miklošičeva cesta 7,

Vam nudi najugodnejšo priliko za nakup blaga za jesenske in zimске obleke, sukuje in perilo. — Državni uradniki s predložitvijo legitimacije dobijo ugodne plačilne pogoje.

Mlekarstvo in živinoreja

ata temelja modernega kmetijstva! — Oprema mlekarških zadrug po specialnem tehničnem biroju

„ALFA“ d. d. — Separatorji in mlekarški stroji
ZAGREB — Zvonimirova 2

Novice iz Beograda.

Najvažnejši dogodek preteklega tedna je *proglasitev zakona o banski upravi.*

Na čelu banske uprave je ban, ki je odgovoren za vse odloke in odredbe, ki jih izda v mejah svoje pristojnosti. Pomočnik bana je pomožni organ in zakoniti namestnik bana. Pomočnik bana podpisuje vse uradne akte, ki si jih ban izrecno ne pridržuje za svoj podpis.

Banska uprava se deli na oddelke, ki imajo svoje načelnike. Oddelki so sledeči:

1. Splošni oddelek (tajništvo, odsek za uradništvo in uredništvo »Uradnega lista«.)

2. Upravni oddelek (skrb za javno varnost in samoupravne zadeve).

3. Poljedelski oddelek (poljedelstvo, živinoreja, veterinarstvo, agrarnopravni odnošaji in gozdarstvo).

4. Prosvetni oddelek (osnovno in srednje, učiteljsko in strokovno šolstvo in narodna prosveta).

5. Tehnični oddelek (mostovi, ceste, železnice, vodne zgradbe itd.).

6. Oddelek za socijalno politiko in narodno zdravje.

7. Finančni oddelek (računovodstvo, banovinska blagajna, proračun).

8. Oddelek za trgovino, obrt in industrijo z odsekom za rudarstvo.

Na čelu vsakega oddelka stoji referent, ki ga bo imenoval kralj.

V vsaki banovini se ustanovi

banski svet

kot posvetovalni organ bana. V naši dravski banovini bo štel 20 članov. Člane banskega sveta imenuje in odstavlja na predlog bana notranji minister. Banski svet se bo sestavljali dvakrat ali trikrat na leto. Njihova glavna naloga bo sestaviti banski proračun. Zasedanja banskih svetov bo enkrat jeseni, enkrat spomladi. — Podrobne podatke o banski upravi je priobčil »Slovenec« z dne 8. in 9. novembra 1929.

Važen dogodek zadnjih dni je tudi *podpis zakona o srbski pravoslavni cerkvi*, ki točno navaja pravice te cerkve, njeno razmerje do države, način kritja njenih potreb itd. Zakon med drugim izrecno naglašja, da se v vseh državnih in zasebnih šolah predava verski pouk v soglasju s pri-

d Ban prevzel poste. V ponedeljek 11. t. m. je prvi naš ban ing. Dušan Serneck prevzel svoje poste. Ob tej priliki se je zbralo v dvorani banske palače vse uradništvo dosedanega ljubljanskega velikega županstva. Novi ban je imel nanje kratek nagovor, v katerem je poudarjal, da hoče vršiti svoje poste strogo nepristransko, strogo po zakonu, vendar pa tako, da bo lažje prenašal najširšo razlago mrtve črke, če je to v prid ljudstvu, kot neusmiljeno vporabo strogega paragrafa, če se delajo ljudstvu le nepotrebne težkoče in stroški. Občevanje s strankami pa bodi vedno ljubezljivo in postrežljivo v vsakem oziru. — Besede, ki jih mora vse naše ljudstvo iz vsega srca pozdraviti. Bog blagoslovi delo g. bana.

d Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji. Podeljena je župnija Sela pri Kamniku Cirilu Milavcu, kaplanu na Igu. — Imenovana sta bila: Franc Koretič, stolni vikar v Ljubljani, za uršulinskega spiritala, in Alojzij Košmerlj, kaplan pri Sv. Petru v Ljubljani, za stolnega vikarja v Ljubljani. — Premeščeni so bili: Kristijan Cuderman, uršulinski spirital v Ljubljani, za kaplana v Šmartno pri Litiji; dalje kot kaplani: Ivan Sladič iz Šmartna pri Litiji k D. M. v Polje, Andrej Ile iz Črnomelja v Leskovec; Ivan Štrus iz Preserja v Črnomelju; Josip Klemenčič s Koroške Bele v Dob, Alfonz Jarc iz Mirne na Koroško Belo, Jožef Oražem iz Cerkljan pri Kranju k Sv. Petru v Ljubljano; Franc Ambrožič iz Doba v Cerklje pri Kranju in Anton Gornik iz Radovljice na Ig.

d O predlogih za nov vozni red se bo razpravljalo 15. novembra v prostorih oblastne direkcije državnih železnic v Ljubljani. Predloge je takoj izročiti Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

stojnimi cerkvenimi oblastmi. Vse šolske knjige potrjuje sv. arhijerejski sinod glede njihove verske vsebine. V državnih ljudskih šolah smejo predavati veronauk za to usposobljeni župniki ali posebni veroučitelji itd.

d Zlatemašniškega jubileja Pija XI. se udeležijo zastopstvo Slovencev pod vodstvom ljubljanskega in mariborskega škofa. Doslej je prijavljenih toliko izletnikov, da se bo romanje gotovo vršilo od 18. do 23. decembra. Na razpolago je še nekaj mest; zato prosimo: Kdor se želi udeležiti te delegacije, naj se prijavi na Prosvetno zvezo, Miklošičeva cesta 5 v Ljubljani. Zadnji rok prigrasitve je 15. november. Cena, vožnja, hrana, stanovanje in vsi stroški vožnje po Rimu za III. razr. 1800 Din, za II. razr. 2350 Din.

d Kako je z varnostjo naloženega denarja? Poročali smo že večkrat o polomih bank, kjer navadno izgube svoj teko prihranjeni denar ravno preprosti ljudje, ki jih bleščočii naslov bank zapelje. Ne zaupa jo denarja domačim izvodom, kjer poznajo razmere in se potem kesajo — séveda prepozno. V zadnjih dneh je v Nemčiji spet propadlo nekaj bank. Tako v Berlinu banka uradnikov. Vzrok spekulacije. V mestu Lindenberg (Allgäu) je propadla zasebna banka nekih Sattler & Jobst. Dalje je v Berlinu padla banka Stephan Lauheim in v Šleziji banka Bielschowsky in Öls. — Ponaolvamo: Ljudski denar v domače Kmečke zavod!

d Od početka letošnjega leta smo imeli v vsej državi 909 konkurzov napram 739 istem razdobju preteklega leta, od teh v Sloveniji in Dalmaciji 54, lani pa 71.

d Dolgovom Hrvatske seljačke banke v znesku 11.25 milijonov Din stoji nasproti imetje v znesku 8.8 milijona Din. Proti pravilom banke vodilni radičevci bančnega denarja niso uporabljali za namene kmetijstva, temveč za finansiranje industrijskih in trgovskih podjetij.

d Za one, ki hočejo na delo v tujino. Iz Argentine sta se te dni vrnila v Dalmacijo dva izseljenca, ki sta se svoj čas podala na tuje, iskat zaslužka. Zdrava sta šla v Argentino, zdaj pa sta se vrnila kot invalida. Eden je prišel domov brez noge, drugi pa je nesposoben za delo vsled groznih opeklin, ki jih je dobil pri nekem požaru.

d Vsem, ki hočejo v Belgijo! Opozarja se, da vsak, ki želi v Belgijo, mora imeti belgijski vizum! Doslej so prihajali mnogi preko Holandije v Belgijo brez vizuma in so istega lahko plačali tu. S 1. junijem t. l. pa je stopila v veljavo nova odredba, na podlagi katere mora vsak, ki je prišel po tem dnevu brez vizuma, zapustiti Belgijo. Prav tako se opozarjajo delavci, ki so oženjeni, naj ne jemljejo takoj s seboj svoje družine, ker se tu jako težko dobi družinsko stanovanje. Sele, ko si moč zasigura stanovanje, naj povabi ženo za seboj!

d Kmetijska šola na Grmu je zaključila letno šolo 1928/29 dne 31. oktobra t. l. Slovesnosti se je udeležil g. komisar ljublj. oblastne samouprave dr. M. Natlačen, ki je pred razdelitvijo izpričeval nagovoril učence, podajajoč jim na pot nekaj lepih misli. Priporočal jim je, naj bodo ukaželjni, pri-dni in delavni, varčni in naj bo vse njih-

SLOAN-ov Liniment
odstranja bolečine

Proti otdelosti udov

Mala količina »Sloan«-ovega Linimenta (masti), namazana na obolelo mesto, ublažuje bol in pomaga.

Nepotrebno je utiravanje; ta mast se sama vsesa v kožo, ublažuje bolečine pri otrdelih udih, boleznih mišic in živčevja, hladi pri vnetjih in odstranjuje vsako sled otrdelosti in bolečin.

Uporabljajte »Sloan«-ovo mast proti revmatizmu, bolečinam v križu, išijas, bolečinam hrbta, bolečinam distorzije in kontuzije.

Generalno zastopstvo
MIŠKVIĆ I DRUG
Beograd, Sarajevska 70

vo delo prežeto z ljubeznijo do rodne grude. Uspeh letnika je sledeč: s prav dobrim uspehom je šolo dovršilo 17 učencev, z dobrim 15, z zadostnim 4. Učenci so po zaključku odšli na svoje domove, da pridobijo znanje izkoristijo sebi in svoji okolici v prid.

d Z Italijo dobimo avtobusno zvezo. Ze pred meseci je bilo govorno, da bo med Ljubljano in Gorico ter Trstom upejlan reden avtobusen promet. Do meje bi ta promet vzdrževala mestna občina ljubljanska, po italijanskem ozemlju po italijanski podjetniki sami. Potniki bi na meji prestopali. — Vozni red bi bil prikrojen tako, da bi vsako čakanje v Planini odpadlo. V ponedeljek se je vršila prva tozadevno poskusna vožnja. Iz Ljubljane v Planino so se odpeljali ing. Prelovšek, glavni preglednik Muhič in zastopnik finančnega ravnateljstva. Z one strani pa so se do meje pripeljali zastopniki italijanskih družb, ki bi skrbele za promet med Planino in Trstom, odn. Gorico. Zaenkrat se ni sklenilo še nič gotovega, vendar je stvar v toliko dozorela, da se bo promet prav v kratkem odprl. Zapreka je tudi v tem, ker je za izdajo dovoljenja po progi, ki teče vzporedno z železnico, zdaj pristojno železniško ministristvo.

d Pozor pred sleparji! Pokrajinska zadruga fotografov za Slovenijo v Ljubljani je po svojih članih doznala, da se zopet pogosto pojavljajo, zlasti po deželi, osebe, ki nabirajo in prevzemajo naročila za povečanje slik (portretov). Radi obilnih tozadevnih pritožb na poklicne fotografe si šteje zadruga za dolžnost, da opozarja občinstvo, naj ne nasede agentom, ki prevzamejo naročila in naplačila za povečanje slik, ker v mnogih slučajih izgubi stranka naplačilo in še originalno sliko. V najboljšem slučaju, če se res stranki dostavi naročeno povečano sliko, je ista navadno brez vsake vrednosti. Reflektantom se priporoča, naj se obrnejo glede povečanih slik vedno le brez posredovalca na poklicnega fotografa, ker je le s tem zagotovljena točna in strokovnjaška izvršitev.

d Koliko smo pokadili. Uprava monopolov je objavila, da smo v prvih devetih mesecih letošnjega leta pokadili za 1.9 milijarde dinarjev cigarec. Največ so jih »spustili v zrak« v Srbiji in na Hrvaškem, na tretjem mestu pa je Slovenija, ki je izdala v devetih mesecih za tobak 160 milijonov dinarjev. Pač ogromna vsota!

d 350 hrvaških kmetov z dvema pevska društva je prišlo pretekli teden v Belgrad. Priredili so tudi izlet v Šumadijo. Kmete so Belgradčani slovesno sprejeli.

d Glavni tajnik Društva narodov Erik Drummond je bil pretekli dni v Belgradu in seveda lepo in slovesno sprejet. Domneva, da je bila njegova pot politične narave, zakaj iz naše prestolice je odpotoval v — Rim.

d Italijani zbirajo ostanke padlih vojakov. Te dni je došel v Osijek velik italijanski avto, ki potuje skozi večja jugoslovanska mesta, da prepelje v Rim za svetovne vojne v naši zemlji pokopane italijanske državljane. Ostanke trupel izkopljejo in polože v male zaboje. Pri prihodu v Osijek je bilo v avtu že 150 zabojev z

ostanki pokojnih, v Osijeku so naložili še tri.

d V državnem sodišču za zaščito države je bila pretekli teden razglašena obsodba proti Pavli Kastrinovi in tovarišem zaradi komunistične propagande. Pavla Kastrinova je bila obsojena na eno leto zopora, Marija Drakslerjeva na 6 mesecy, Lazar Mešić na eno leto zopora, a Ja. Žorga na 5 let robije. Obsojencem se všteje v kazni dosedanja zapor.

d Tudi vse zasebne preizkave živil (mleka, masti, moke, olja, sira, mesnih izdelkov, medu, kruha, sladkorja, sadnih sokov, vina, limonad, brezalkoholnih pijač, octa, slaščice itd.) po cenovniku, odobrenem od ministristva, sprejema odslej Higijenski zavod v Ljubljani.

d Javno klavnico, opremljeno z najmodernejšimi napravami, dobi Skoplje.

d 145.000 ton sladkorja smo pridelali letos v Jugoslaviji.

d 15.000 murvinih dreves bo zasadilo v Znojnicah pri Mostaru ravnateljstvo drž. svilogojskega podjetja v Novem Sadu. S tem naj bi bil položen temelj za svilogojstvo v Hercegovini.

d Most med Belgradom in Pančevom je do polovice dodelan; popolnoma zgrajen bo skoraj gotovo do pomladi. Začeli so tudi že polagati tir za železnico, ki bo vezala obe mesti.

d Moderno napravo za reje rib bodo napravili pri Omišu v Dalmaciji. Stroški bodo znašali okrog 1 milijon dinarjev.

d Zračnoprometna črta Anglija—Indija bo vodila preko Jugoslavije. Naša vlada je dala angleški že tozadevno dovoljenje.

d Mlekarska zveza v Osjeku bo izvozila leta 1930 v Nemčijo 25 vagonov sirovega masla.

d Slovo češkoslovaškega poslanika v Belgradu. Dne 5. novembra se je dosednji češkoslovaški poslanik na našem dvoru g. Šeba poslovil od češkoslovaške osnovne šole v Belgradu. Priporočal je dijakom in dijakinjam, naj se učijo srbščine, ker je pač sedaj njihov kruh v Jugoslaviji in naj živijo v strogi poštenosti in globoki vernosti, da bodo tako delali čast češkoslovaškemu imenu.

d Brez rok hoče študirati. Te dni je došel iz Orahovice v Osijek neki dijak, ki je prišel že na svet brez rok. V Orahovici je kljub temu dovršil ljudsko šolo, a sedaj so ga vpisali na realno gimnazijo v Osijeku. Revež piše, je in pije z nogama. Neko osiješko dobrodelno društvo je prevzelo skrb za dijaka in njegovo oskrbo.

d Radi pretepa med našimi in italijanskimi mornarji so bili premeščeni vsi v Dubrovniku nastanjeni orožniki, ki so že odpotovali na nova službena mesta.

d Deset ogromnih skal, od katerih je najmanjša tehtala najmanj 3000 kg, je padlo raz hrib med Zagorjem in Savo na železniško progo. Železničarskemu čuvaju, ki je hitro obvestil obe postaji, se je zahvaliti, da ni prišlo do velike nesreče. V obeh smereh so bili seveda ustavljeni vsi vlaki, dokler ni bila proga očiščena.

d Pred sodišče pijavke! V naši državi imamo tudi zakon proti oduštvu, vendar

so obsodbe po tem zakonu zelo redke, zakaj oduštvu delajo zelo spretno in se znajo skrivati pred oblastjo. Mostarsko sodišče je te dni razpravljalo proti Franju Vasilju, trgovcu iz Ljubuškega. Ta je izrabljaj lakoto in dajal kmetom denar za izselitev v Južno Ameriko. Obresti je zahteval 25 odstotkov ter si jih za leto dni naprej kar sam utrgal. Vasilj je od neke banke v Mostaru prejel posojila po 18 odstotkov. Od zadolženih kmetov je kot jamstvo izvajal menice, izjave o prostovoljni zastavi zemljišč in zavarovalne police. Vasilj je bil obsojen na mesec dni strogega zopora in 2000 Din globo, njegov brat Zvonko Vasilj, vodja katastra pri sodišču v Ljubuškem, pa na 10 dni zopora in 1000 Din globo, ker je zlorabljaj svojo uradno moč in pomagal bratu odirati uboge ter sestradne hercegovinske kmete.

d Če se advokata stepeta. V Gornjem Milanovcu v Srbiji sta se pri neki razpravi radi zemljišče dobesedno stepala v razpravni dvorani dva advokata. Sodišče je oba obsodilo na 30 dni zopora radi nereda v sodni dvorani.

d Smrt misijonarja. Dne 8. novembra je umrl v samostanu misijonarjev sv. Vincencija Pav. v Ljubljani g. Adolf A. Pogorelec. Letos je obhajal bisernomašniški jubilej. Naj v miru počiva!

d V Ljubljani je umrl ravnatelj drž. vzgajališča v pokoju g. Adolf Sadar. Bil je neumorno delaven vzgojitelj, neustrašnega katoliškega mišljenja in zgledega krščanskega življenja. Naj v miru počiva!

d V Cerknici je umrl nagle smrti posestnik in trgovec g. Ivan Lavrič, brat pokojnega g. dekana Lavriča iz Breznice.

d V Št. Petru pri Novem mestu je umrl v 75. letu starosti vladni svetnik v pokoju in graščak v Starem gradu grof Rudolf Margheri.

d V Motniku je umrl 80 letni Janez Piskar. Bil je dolgo let obč. odbornik in član načelstva hranilnice. Letos o binkoštih je bil še s slov. romarji na Trsatu. Naj počiva v miru!

d Umaknil se je s tira in strmoglavil na cesto. Kmet Ignac Demšar, 52 letni posestnik iz Slap št. 19 pri Devici Mariji v Polju, je pripeljal z vozom zelje na tovorni kolodvor v Ljubljano. Z njim sta bila še sin in hči. Demšar je pustil sina in hčer z vozom pri mitnici za prelazom na Martinovi cesti, sam pa je zlezal na nasip in od tam na most preko ceste, da bi poiskal kraj, kjer nakladajo zelje. Most sedaj ravno popravljajo in je promet pod njim začasno zaprt. Preko mostu je tedaj privozila lokomotiva. Demšar se je ustrašil in, boječ se, da ga ne bi povozila — saj je stal sredi proge — se je lokomotivi umaknil s tira. Toda tako nerodno in neprevidno, da je s tira stopil v odprtino sredi mostu in strmoglavil navzdol, na cesto. Mož si je pri padcu zlomil tilnik in obležal na mestu mrtev.

d Ko si je ogrinjal plašč se je sprožil revolver. V vasi Postrani blizu Splita se je te dni vršila kmetska svatba. Na svatbi se je starešina smrtno ponesrečil in se je radi tega svatovsko veselje spremenilo v žalost. Med gostijo, katere se je udeležilo okrog 20 svatov, je vstal svatovski starešina

KMETJE, PRISTOPAJTE V KMETSKO ZVEZO!

Jure Tomič izza mize in si ogrnil plašč. Hotel je stopiti pred hišo, da bi nekajkrat ustrelil v zrak v znamenje svačevskega veselja. Ko si je ogrnil plašč, se je v žepu plašča naenkrat sprožil revolver in je strel zadel Tomiča v prsi. Tomič je bil na mestu mrtev. Revolver se je sprožil radi tega, ker se je Tomič zadel v svatovsko mizo.

d Ko je peljal na težkem vozu deske z žage je prišel pod voz 52 letni Štefan Golob s Ponikve ob južni železnici. Golob ima zlomljeno levo roko in levo nogo ter so ga pripeljali v bolnico v Celje.

d Dve delavki je povezil vlak na železniški progi pri novem sejmišču v Zagrebu. Petdesetletna Draga Ivanović in 28 letna Rezika Feras sta prekoračili progo, čeprav so bile zatvornice zaprte. Delavkama se je mudilo v mesto. Toda v trenutku je prihrumel osebni vlak in obe delavki povozil do smrti.

d Pod železen vagonček je padel delavec France Zelnik v Goričanah pri Medvodah. Vagonček mu je odrezal roko in prizadejal še druge poškodbe, katerim je Zelnik v ljubljanski bolnici podlegel. Zelnik je bil poročen in oče dveh otrok.

d Kolo je popolnoma odtrgalo desno uho županu iz Smartna v Tuhinju g. Fr. Pavliču. Ko se je vračal iz Kamnika, kamor je peljal les, je namreč prišel po nesreči pod voz.

d Ker ga je voz pritisnil k drvam. V bukoviškem gozdu nad Bogojino v Slov. Krajinu se je zgodila nesreča, ki je vzbudila sočutje po vsej okolici. Hlapec Martina Pavla, mlinarja v Beltincih, je peljal drva. Ko je dospel z vozom v tako imenovano »ciganovo grabo«, se je voz nenadoma prekucnil. To se je zgodilo tako naglo, da hlapec ni mogel odskočiti. Voz ga je pritisnil k drvam, ki so bila zložena ob cesti. V bližini ni bilo žive duše, zato se tudi ne ve, kaj je pretrpel ubogi hlapec, ko je bil stisnjen med vozom in drvami. Šele čez nekaj časa je slučajno prišel na kraj nesreče neki fant. Ko je zagledal žalostni prizor, je zdrljak nazaj v gozd in obvestil drvarje. Toda hlapec je bil že mrtev.

d Žalostne številke. V Zagrebu je bilo v zadnjih petih letih izvršenih 275 samomorov, v bolnišnico pa je bilo pripeljanih radi poizkušenega samomora 352 oseb. Pri neuspešnih samomorih je bilo dve tretjini ženska in ena tretjina moških, pri izvršenih samomorih pa 158 moških in 117 žensk.

d Vse pride na dan. Blagajnik 22. art. polka v Sarajevu Mehmed Manžič je poveril 415.000 Din, blagajnik vojne bolnice poročnik Tas pa 159.000 Din. Pretekli teden je bila odkrita v Sarajevu tretja poverba: prokurist Bosanske industr. banke Vojislav Prnjatović iz ugledne družine je ponaredil 31 menic v iznosu 490.000 Din. Javil se je sam drž. pravdniku, ki mu sprva ni hotel verjeti, a ga je končno po daljšem zaslišanju pridržal v zaporu.

d 10.000 Din so ukradli iz spalnice tatovi gostilničarju Opavi v Draži vasi pri Zličah. Oblast je zaprla tri osumljence.

d Tatovi so udrli v gostilno Antona Pogačnika v Podnartu ter odnesli nekaj namiznih prtov, okrog 5000 komadov raz-

nih cigaret, par sto cigar in nov klobuk. V isti noči so uzmoviči posetili tudi Javorjevo gostilno in odnesli raznega blaga za okrog 7000 Din.

d V župnišče v Javoru so udrli tatovi ter odnesli denarja in drugih reči za okrog 5000 Din.

d V železniško skladišče v Ločah so vlomili neznani uzmoviči ter odpeljali nov pletilni stroj in raznega blaga za 11.000 dinarjev.

d Spomeniški urad opozarja tem potom gg. župnike in druge, ki imajo opraviti z upravo cerkva, naj bodo skrajno previdni pred različnimi neznanci, ki se zanimajo za starine in jih skušajo na en ali drug način pridobiti. Eventuelne legitimacije naj si dobro ogledajo, ker različni neznanci porabljajo vse mogoče zvijače, da dosežejo svoj namen. Tako se je v zadnjem času zgodil slučaj v karzniškem okraju, da se je nekdo izdajal za muzejskega uradnika in tako več predmetov, izročeni mu v dobri veri, odnesel. Poverjeniki, ki zbirajo za muzej, so vsekdar v dotičnem kraju znani ljudje, neznance pa, ki bi se za to izdajali, javljajte orožniškimi postajam.

d Noseče matere se morajo skrbno varovati vsakega zaprtja z uporabo naravnih »Franz-Josef«-grenčice. Predstojniki vseučiliških klinik za ženske hvalijo sočasno pristno »Franz-Josef«-vodo, ker se lahko zauživa in se gotovo pojavi v kratkem času odvajajoči učinek brez neprijetnih stranskih pojavov. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

d Brezplačni cenik pošlje vsakomur na zahtevo tvrdka Meinel in Herold. tovarna glasbil, gramofonov in harmonik, podružnica v Mariboru, števil. 107 B.

Črnuče. Prosvetno društvo na splošno željo ponovi v nedeljo 17. t. m. ob 3 popoldne dramo v 7 slikah »Krivoprisežnik«. Vabimo.

★ Svetlovna produkcija novih Fordov za osebni in tovarni promet je znašala v septembru 1929 v skupnem 161.305 enot, kar znači izredno velik napredek v primeri z istim mesecem lanskega leta. V oktobru znaša število Fordovih avtomobilov že 175.000. Skupno so izdelovali v letošnjih prvih devetih mesecih 1.683.498 enot in se torej more z gotovostjo sklepati, da bo produkcija vsega leta prekoračila 2.000.000 enot. Tvornice Detroit imajo točasno nastavljenih 108.138 oseb, ki delajo v tednu polnih pet dni.

Vabilo na izredni občni zbor

Kmetijske nabavne in prodajne zadruge v Šmartnem pri Litiji, reg. zadr. z om. zavezo, ki se bo vršil dne 24. novembra 1929 ob pol 8 zjutraj v Društvenem domu v Šmartnem pri Litiji.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelnstva in nadzorstva.
3. Volitev novega člana načelnstva.
4. Slučajnosti.

Ako bi navedeni občni zbor ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki sklepa veljavno ne glede na število navzočih članov. Načelnstvo.

PO SVETU

Katoliška cerkev.

s Dobrim ljudem v spodbudo. Protestantje zbero vsako leto 56.909.485 milijonov dolarjev za svoje misijone. Pomnoži to številko le s 56 pa dobiš milijone v dinarjih! Zdaj pa primerjajte: Katoliški svet zbere javno za svoje misijone komaj kakih 150 milijonov dinarjev letno. Tudi s prispevki, ki jih naprosijo razni redovi, še nikakor zdaleka ne dosežemo protestantske svote, milijonov. Tudi s prispevki, ki jih naprosijo razni redovi, še nikakor zdaleka ne dosežemo protestantske svote.

s Denar papeške države. Vatikanska država bo kmalu začela izdajati svoje novce, za enkrat le kovane iz zlata, srebra in bakra. Papeški zlatniki in srebrniki bodo nosili na eni strani papežovo sliko, zadaj pa upodobljene rimske bazilike; na bakrenem drebižu bo pa papežev grb in vatikanske palače.

s Zastopnike delavcev iz raznih dežel je sprejel pred dnevi sv. oče. Nemški delavski zastopniki so papežu izročili posebnost spomenico o najvažnejših sodobnih vprašanih delavskega stanja.

Italija.

s Razno. Vzpenjačo hočejo menda napraviti iz Solkana na Sv. Goro. — Goriški župan je naznanil prefekturi, da miali spremiti svoje ime Bombig (Bombič) v — Bombi. — 17 letni slikar Danilo Štokal iz Dekanov je padel 10 m globoko in se je ubil. — V Borštu je umrl pevovodja in organist Karl Hreščak. — Operaciji je podlegla v tržaški bolnici Jožefa Coticheja iz Dornberga. — Granata je usmrtila v Renčah 42 letnega Andreja Beltrama in 16 letnega Vincencija Preglja. — V Vrtojbi so pokopali 58 letnega Antona Cijana, v Sv. Luciji pa 54 letnega čevljarkega mojstra Stefana Taljata. — Čepak Jožef, Tržičan, je padel blizu Skopega z motornega kolesa in si razbil črepinjo. Je bil takoj mrtev. — V Repentabru je umrla najstarejša žena v občini, 92 letna Minka Grahorjeva. — V Tomaju je umrl Andrej Pipan, v Sepuljah Obersnelova Marija in Vitezov fantič. Tovorni avto, ki vozi kamenje iz Ponikve, ga je tako povozil, da je nekaj ur pozneje v bolnišnici izdihnil. — Zagorje na Pivki je postalo te dni fara; doslej je bilo samo vikarijat. — V Bukovju pri Postojni je umrla Marjeta Marinšek, mati 12 otrok. — Znani tržaški prevajalec profesor Urbani je prevedel na italijansčino prelepi roman Ivana Tavčarja »Visoško kroniko«. — Znani goriški veletrgovec, Anton Orzan je odstopil kot podpredsednik Gospodarskega sveta, ker ga je napadel tržaški list »Fiamma«, da je bil avstrijski častnik. — V Gorah nad Idrijo je umrl rudar Peter Brus. — V Črncem vrhu so dozidali nove vojašnice, v Zadlogu pa spravili pod streho novo šolo. — V Doberdolu so imeli konec oktobra prvokrat po vojni sv. birno.

Avstrija.

s Kaj dela dr. Seipel. Bivši avstrijski kancler (ministr. predsednik) dr. Seipel je na dunajskem vseučilišču začel po 11. letih presledka spet predavati. Nastopil je s predavanjem »Mir kot socialno vprašanje«. Seipel trdi, da je v starem profesorskem poklicu bolj zadovoljen, kot pa na odgovornosti polnem mestu državn. kanclerja.

s Po ceveh jim hočejo vlivati hrano. Na Madjarskem imajo po zaporih par sto političnih zločincev. Menda so to komunisti. Ker jih po ječah precej stiskajo, je kakih sto političnih jetnikov začelo odklanjati hrano. Pravdni minister ne ve, kaj bi ukrenil. Baje bodo jetnike zvezali ter jim po ceveh vlivali hrano.

Amerika.

s Razno. Umrla sta upokojeni 86 letni župnik g. Vincencij Schiffrer, ki je bil najstarejši slovenski duhovnik v Ameriki, in g. Marko Pakiž, župnik v West Allis — Milwaukee, Wisconsin. Obema bodi Gospod obilen plačnik. V zadnjih dneh je pobrala smrtna kosa še sledeče rozake: Pri sv. Lovrencu v Clevelandu je umrl te dni rojak Frank Pavlin, rodom iz Vrhpolja, fara Šent Jernej na Dol.; v Diamondville, Montana je umrl rojak Anton Arko; samoumor je izvršil rojak Janko Rudman v Clevelandu, Ohio, doma iz Žežemberka na Dolenjskem, omračil se mu je um; v Clevelandu je umrla nagle smrti rojakinja Frances Puggelj, roj. Ferlan iz Sežane; v Gilbert, Minn., je umrl Andrej Vrtačnik, rodom iz Most, fara Komenda pri Kamniku. Naj mirno počivajo v tuji zemlji!

Drobne novice.

20 kaznjencev je pobegnilo iz glavne etnišnice v romunskem Bukarešti.

Dvigalo se je utrgalo v rudniku Subnigelj v Južni Afriki. Osem rudarjev ubitih.

Kongres vseh pravoslavskih cerkva bo leta 1930. v bolgarski Sofiji.

Na deset oblasti z obsežnimi samoupravami bo po novem zakonu razdeljena Grčija.

Veliko požar je izbruhnil na 7350 tonški ladji »La Coruna« v južnoamer. pristanišču Buenos Aires.

Garnizijsko municijsko skladišče je eksplodiralo v Lomu na Bolgarskem.

Umril je princ Evgen Schaumburg-Lippe, ki se je ponesrečil pri razbitju nemškega letala.

Hranilne vloge v Nemčiji so v septembru narastle za 130 milijonov mark in znašajo sedaj okrog 112 milijard Din.

Prebitek 23 milijonov šilingov izkazuje za preteklo proračunsko leto mesto Dunaj. Dober finančni referent in — preobremenitev prebivalstva.

Berlinska »Banka za nemške uradnike« je ustavila izplačila; 23 milijonov primanjkljaja.

Mednarodni telefonski pogovori bodo smeli trajati odslej 12 minut mesto dosedanjih največ 6 minut.

100 romarjev iz Španske je došlo z aeroplani na božjo pot v Rim.

Pri občinskih volitvah na Madjarskem so socialdemokrate popolnoma porazili.

Med 7 prednostmi ena :

*Slike za
izrezati!*

Praktično za perilo in lep dar za drage
malčke s slikami za izrezati daje

Schichtovo Terpentinovo Milo

Ameriški tovarnar Ford je znižal cene svojim avtomobilom za 12.000 Din pri komadu.

11 milijonov radioaparatorov hoče imeti postavljenih ruska sovjetska vlada do leta 1934.

Nova skladišča zlata so odkrili v južni Afriki.

300 človeških žrtev je zahteval te dni izbruh ognjenika Santa Maria ob obali Tihga oceana.

Predsednik vlade v Avstraliji g. Bruce je zaveden katoličan.

Lepo zmago je dosegla delavska stranka pri nedavno se vršilih občinskih volitvah v Angliji.

PO DOMOVINI

Nase gospodarstvo. (Zapogej.)

Pri nas se že v veliki meri gospodarji intenzivno. Uporabljajo se pri poljedelstvu in travništvu razni stroji; skoraj vsak kmet ima v obratovanju gnojno in gnojnično jamo, pa tudi raba umetnih gnojil se je v zadnjih letih znatno dvignila. Učinek umetnih gnojil je razviden posebno pri ajdi in tudi okopavinah. V nekem gospodarstvu se je pridelala pesa gnojena s hlevskim gnojem in kaljevo soljo v teži 4, 5 in celo 7,5 kg gomolj.

Seveda se pa dobi tudi nekaj konservativnežev, ki se ne dajo odtrgati od starokopitnega gospodarstva. Tako se dobe nekateri, ki hladnokrvno gledajo, da jim gnojica odteka v cestni jarek, dalje se dobijo tudi starokopitneži, ki se ne dajo preveriti, da bi opustili stari način obdelave polja, posebno pri nas, ko so lege tako ugodne za novi način obdelave.

Umski in srčni izobrazbi.

(Spartno pri Litiji.)

Letošnja nedelja Kristusa Kralja nam ostane v lepem spominu, tako mnogobrojen je bil spored tega dne. Vsa društva so v spovedu odkorakala v cerkev, kjer so z zastavami prisostvovala slovesni službi božji. Tudi gasilno društvo se je število in z zastavo udeležilo slovesnosti v cerkvi. Ganljivo je bilo, ko se je pet zastav klanjalo Kristusu Kralju. Popoldne je bila v Društvenem domu ob veliki udeležbi proslava zlatomašnega jubileja papeža Pija XI. Prepričevalen govor č. g. dekana, petje, deklamacije je na navzoče naredilo najboljše vtis. Po končani proslavi se je vršil občni zbor Prosvetnega društva. Iz poročil odbornikov in društvenih ošev je bilo razvidno, kako mnogobrojno in vestransko je bilo letošnje društveno delovanje. Posebno aginost je razvijal orliški krožek. Priporočalo se je, naj bi člani v tem zimskem času prične obiskovali knjižnico, ki posluje vsako nedeljo od 11—12 in pa radio, ki je odprt ob nedeljah dopoldne in popoldne in ob delavnihh zvečer. To popoldne je bilo v domu tudi predavanje za matere o negi otrok in dojenčkov, ki ga je imela voditeljica tedenskega tečaja za matere. Bilo je lepo število mater navzočih. Meseca decembra pa bo v domu higijenska razstava, ki bo trajala cel teden. V novembru se prične kmetiška šola za fante od 16. leta dalje, ki bo trajala do Velike noči. Pounk bo dvakrat na teden.

Za gospodarsko izobrazbo.

(Pišce pri Brežicah.)

Naš vinorodni kraj je del slovitih bizeljskih gor. So lege, na katerih sploh druga kultura ne uspeva. V skrbi za svoje vinograde ljudje zanemarljivo sadjarstvo, ki jim večkrat, kakor letos, donaja lepe dohodke. Ker so ljudje rojeni v vinogradih in tako gospodarsko odvisni od njih pridelka, zato je čudno, da je toliko vinogradnikov v obdelovanju vinogradov in v svojem kletarstvu v svojo škodo tako konservativnih. Vsak kmetijski strokovnjak bo pričakoval, da se bodo ljudje v takem kraju udeležili predavanja o sadjarstvu in vinogradništvu v posebno velikem številu. 10. novembra so bili naši ljudje iz dveh mest povabljeni k takemu predavanju v novi šoli, pa se jih je odzvalo komaj kakih 50, med temi komaj par fantov, ki bi se morali za taka vprašanja posebno zanimati. G. Ambrož, kmetijski referent ljubljanskega oblasnega odbora iz Krškega, je v posebno zanimivi besedi podal

praktične smernice za pravilno vzgojanje sadnega drevja ter starih in novih vinogradov s posebnim ozrom na pridelovanje pridelka, ki bo zagotavljal našemu sadju in vinu dobro ime na svetovnem trgu. Mi se g. referentu prav lepo zahvaljujemo ter upamo, da bo v spomladni, ko se vrne s smernicami za spomladanska dela, šolska soba nobito polna ukaželjnih poslušalcev.

Versko življenje.

(Homec)

Pomemben dan je bil 10. november za našo župnijo. Vršil se je blagoslov nove kapete v Šmarci in slovesna posvetitev vasi Kristusu Kralju. Pri službi božji v Šmarci je g. župnik Fr. Govekar ob kipu Srca Jezusovega razložil pomen posvetitve vasi in družin. Po sv. maši je blagoslovil kip presv. Srca Jezusovega g. kanonik Iv. Lavrenčič in imel lep nagovor o Kristusu Kralju veseljstva. Nato so fantje dvignili kip in razvil se je dolg sprevod, ki se ga je udeležila skoro vsa župnija in posamezne organizacije z zastavami. Orli z novim, pred kratkim blagoslovljenim praporom. Med pritrkavanjem zvonov in petjem se je prenesel kip v novo znamenje sredi vasi Šmarca, ki je bila vsa v zastavah in mlajhji. Po blagoslovu kapete se je izvršila slovesna posvetitev vasi Kristusu Kralju. Vsa množica je glasno molila apostolsko vero in posvetilo molitve, cerkveni pevski zbor pa je zapel lepo Prentrolovo posvetilno himno v čast Srcu Jezusovemu: Jezus, Tebi posvetili našo smo soesko vso... Na koncu je g. Borec v navdušenem govoru orisal zgodovino novega znamenja in se zahvalil vse dobrotnikom. Popoldne je g. župnik nadaljeval posvetitev družin, ki se jih je do sedaj že posvetilo 60. Pri posvetitvi sodeluje vedno tudi pevski zbor in tako posebno povzdiguje slavnost. Ker je letos sv. leto in g. župnik že dalj časa razlaga v pridlag velikanski pomen posvetitve družin božjemu Srcu, je upati, da se bodo tudi ostale družine priglasile za posvetitev Kristusu Kralju, da bo župnija vsa — kraljestvo božjega Srca.

Se vedno nimamo šole.

(Iz Mirne peči.)

Naša osnovna šola je še vedno zaprta podduku, in težko čakamo, kdaj se bodo odprla vrata naši mladini; godi se nam podobno kakor tistim dušam pred peklom, ki se željno pričakovale odrešenja. Dokler bo županstvo tako nastopalo proti odredbam višješolske oblasti glede potrebe nove šolske zgradbe, se nam šola še ne bo kmalu odprla. Razni hujskači in kričarji nas vrhutega strašijo kakor otroke z bavljavom, češ, če homo morali zidati novo šolo, nam bodo vse grunte prodali in na beraško palico spravili. Ta strah bi bil opravičen, če bi morali res novo šolo plačati v dveh ali treh letih; toda občinska posojila na take javne zgradbe se jemljejo navadno za dolgo dobo, 20 do 50 let, da davkoplačevalci ne čutijo teh bremen preveč. Res ni prijetno za občino, če mora za visoko posojilo zagrabiti, če ni preje nič nabirala za novo šolo. Toda kdo je kriv tega, da sedanje županstvo nima skoro nobenega fonda za novo šolo nabrane, ako ne vsa prejšnja županstva: celih 20 do 30 let je glavarstvo opozarjalo občino, da naj po malem nabira za novo šolo in četudi je krajni šolski svet staval v proračun primerno svoto, je občinski odbor skoro redno odbil to postavko, češ, občina ima preveč drugih nujnih

Cepivo proti jetiki je odkril romunski profesor Santacuzane.

Dva dragocena malteška psička je podaril italijanski prestolonaslednik svoji zaročenki belgijski princezini Mariji.

Nobeno fihakarsko kljuse ne sme več krevasiti po 1. jan. 1929 po pariških ulicah. 28 delavskih bank je v Združ. državah Amerike.

Komunisti so se stegli s socialisti v berlinskem občinskem svetu.

stroškov. Radi prevelikega števila otrok in ker je šola razširjena v petrazrednico in ni prostorov, je postala zgradba šole nujna potreba, ki se ne da več odlašati. Ker so otroci nujno potrebni poduka, zato prosimo višjo šol. oblast še enkrat, da se čimprej otvori šola v Mirni peči, saj je naša stara šola v vsakem oziru 50-krat ali pa 100 krat boljša, kakor šola v Globodolu, kjer je nastanjen v privatni kmečki hiši, in bila brez komisijonega ogleda otvorena.

Znamenje na vasi...

(Reteče pri Škofjiloki.)

Če se znamenja ali kapelice ob cestah in križpotih lepo oskrbujejo, so kras za dotični kraj, poživljajo pa tudi vero in pobožnost. Zato so se naši ljudje odločili, da lepo popravijo dvoje takih znamenj, ki sta bili že zanemarjeni. Okusno jih je prenovil g. Matija Bradaska, slikar iz Kranja in napravil v obeh znamenjih petero fresk. Zupljani so mnogo darovali za prenavljanje. Odbor Kat. prosv. društva je pa sklenil, naj se dolg za znamenje poplača z delom čistega dohodka od gledališke predstave, ki je je Prosv. društvo v Retečah uprizorilo v nedeljo 10. novembra.

Vse kaže, da se že 20 letno pripravljaje za razširjenje enorazredne osnovne šole v Retečah blizu svojemu koncu in da se bo v teku par let, ako ne novo poslojaje za trirazrednico se zidalo, pa vsaj staro tako razširilo, da bo za trirazrednico. Letos je v naši šoli 91 učencev brez ponavljalcev, pa samo ena učna moč. Ali je še kje v dravski banovini kakšna enorazrednica tako obljubljena? Pač pa je več dvorazrednic po 40 učencev.

Naša društva.

(Črnuče)

V nedeljo 3. novembra se je vršila v našem domu otvoritvena predstava našega prosvetnega društva v letošnji sezoni. Uprizorila se je drama »Krivoprišežnik«. Igralci so svoje vloge v splošnem dobro rešili. Dvorana je bila kljub izredno slabemu vremenu zasedena do zadnjega kotička. Mnogi so se morali vrniti, ker niso dobili vstopnic. Kakor se čuje se bo igra ponovila 17. t. m. Pred igro je tajnik društva v kratkih besedah otvoril sezono ter objavil program, kateri obeta biti eden najlepših. Tudi pevski zbor je po daljšem času zopet nastopil. V njem smo opazili več mlajših moči kar posebno z veseljem pozdravljamo. Naš Orel je po daljšem času zopet prišel z redno telovadbo. Tako se sme z gotovostjo računati, da se bo naše društveno življenje prav lepo razvilo, za kar smemo pričakovati tudi odziva naših občanov pri raznih prireditvah.

Nov vodovod.

(Breznica)

Bali smo se, da nam bo letos čez zimo primanjkovalo vode, zakaj dolgotrajna suša je bila vzrok, da je usahnil marsikateri studenec. Sedaj pa nimamo več strahu, ker dež ne zna prenehati, čeprav je Stol že dolgo pobeljen. Za prihodnje leto pričakujemo graditve vodovoda, sedaj se izdeluje proračun. To pa bo tudi v dolgih letih ena najbolj potrebnih pridobitev za občino. Ko bi ne bilo vojne, bi vodovod že davno imeli.

Smrt pobira.

(Mirna)

Po dolgi bolezni (jetiki) je umrla Pepa Zambukovec, v starosti 33 let. Bila je zvesta članica Marijine družbe. Mir njeni duši!

(Sv. Križ pri Litiji.)

Umrl je Martin Bevc-Rugelj s Tihoboja, star 77 let. Bil je 4 leta na postelji. Poštenemu krščanskemu možu naj sveti večna luč!

(Dob pri Domžalah.)

7. novembra je umrl Fr. Majhen, lastnik znanega valjčnega mlina na Podrečju. Naslednji dan pa Ivana Cerar, soproga posestnika in lesnega trgovca v Rači. Naj v miru počivata!

Tekom enega tedna smo imeli v župniji kar štiri pogrebe, medtem, ko prej več mesecev ni bilo nobenega smrtnega slučaja.

(Suhor)

Dne 5. t. m. je umrl g. Martin Geršič, bivši župan in posestnik, star 82 let. Bil je najstarejši mož v župniji, tudi cerkveni ključar pri žup-

Nova francoska desničarska vlada Tardieu-a je dobila od večine parlamenta zaupnico.

400 uradnikov bo odpuščenih v Romuniji.

70 milijonov ljudi posluša radio na vsem svetu. Tako vsaj pišejo.

Tajno komunistično tiskarno je odkrila policija v Budimpešti.

Angleški parlament je sklenil, da obnovi stike z Rusijo. 324 glasov za, 199 proti.

ni cerkvi sv. Jožefa skozi 40 let, bil je globoko vereen in odličan član III. reda sv. Frančiška ter razumen svetovalec vsakemu osobito v gospodarskih zadevah. Vse ga je spoštovalo in visoko cenilo, kar je pokazal tudi njegov pogreb, kategrza se je udeležila velika množica ljudi od blizu in daleč vkljub slabemu deževnemu vremenu. Svetila mu večna luč!

Radio.

Vsak delavnik: 12.30 Reproducirana glasba; 13. Časovna napoved, borza, reproduc. glasba; 15.30: Iz današnjih dnevnikov; 17.30: Koncert Radio-orkestra; 22: Časovna napoved in poročila.

Četrtek, 14. nov.: 18.50 Angleščina; 19 Iz mraveljskega življenja; 20. Viola-solo koncert v klavirju (prof. Ivančič); 21 Hrvatska glasba, izvaja Radio-orkester; 22 Časovna napoved in poročila; Lahka glasba.

Peek, 15. nov.: 19. Gospodinjska ura; 19.50 Italijanshina; 20 Prenos iz Zagreba; 22 Časovna napoved in poročila.

Sobota, 16. nov.: 18.50 Esperanto; 19 Tedenski pregled domačih in tujih dogodkov; 19.30 Nemščina; 20 Prenos iz Zagreba; 22 Časovna napoved in poročila, lahka glasba.

Nedelja, 17. nov.: 9.30 Prenos cerkvene glasbe; 10 Versko predavanje; 10.20 Reproducirana glasba; 11 Koncert Radio-orkestra; 15 Predavanje o vinogradništvu; 15.30 Ljudska igra; 16 Koncert zboru Bulalajek; 17. Humoristično čtivo; 20 Ribniški večer; 22 Časovna napoved in poročila, Plesna glasba.

Ponedeljek, 18. nov.: 18.30 Buhuslavovi spomini; 19 Higijensko predavanje; 19.30 Angleščina; 20 Komorni večer; 22 Časovna napoved in poročila.

Torek, 19. nov.: 18.30 Dva tedna po Španiji; 19 Predavanje o fotoamaterstvu; 19.50 Rusščina; 20 Nušič: »Svet« (el. nar. gled.); 22 Časovna napoved in poročila, lahka glasba.

Sreda, 20. nov.: 18.30 Pravljičice; 19 Slike iz mraveljskega življenja; 19.30 Francoščina; 20 Svetkov večer, izvaja kvartet Glasb. Matice; 21. Koncert Radio-orkestra; 22 Časovna napoved in poročila.

55

RAZNO

Deževne kaplje. Neki ameriški vremenoslovec je zračunal, da ima največja teževna kaplja 4 milimetre v premeru, a najmanjša ne doseže niti dvanajsti tel milimetra. Dežne kapljice so poleti večje kot pozimi in večje v toplih krajih kot na severu.

50 najčudovitejših stvari v Evropi. Neki ameriški časnik je našel pod gorenjim naslovom med drugim sledeče: »Najbolje se kosi na Dunaju in v Parizu, najlepša opera je v Milanu, največelejše mesto je Budimpešta, najbolj pust kraj je Rim, najbolj zamazan je Jeruzalem, najbolj živahen Lisabon, najlepše mesto srednje Evrope Praga. Najbolj gostoljubni so Rusi, najljubeznivejši ljudje Dunajčani, najlepše žene Leningradčanke, najboljši igralci v Moskvi, najstrašnejša stvar je račun v Monte Carlu, najlepši čas povratke v domovino.« Itd.

Oče 24 otrok. V Ameriki se je te dni smrtno ponesrečil 75 letni voznik Goodren, oče 24 otrok.

Kaj še lahko storimo?

Ko govorimo o tisku, mislimo v prvi vrsti časopise. Danes je časopisje že silno razširjeno med ljudmi, zategadelj ima časopis tudi vse večjo veljavo. Zato je važno, kakšen časopis prihaja v hišo. Zakaj časopis je učitelj, je svetovalec, je prijatelj; on prihaja dnevno v hišo, prihaja tedensko; on tudi dnevno ali tedensko uči, svetuje, zabava. Vse to se lahko dela na sto načinov — in vendar je le en sam način pravi in je koristen ljudem. Osnovna poteza dobrega časopisja mora biti: pisati mora resnico, mora sproti obveščati o vsem, kar je važno, v domovini in v svetu, mora dvigati zdrave temelje ljudske morale, mora skrbeti za resnično izobrazbo svojih čitateljev. Ta resnična izobrazba pa temelji le na krščanskih temeljih in načelih.

Mi katoličani na Slovenskem imamo dober dnevnik, ki ustreza zgoraj navedenim pogojem dobrega časopisja. Ta dnevnik je »Slovenec«, ki se je v zadnjih letih zelo razširil med našimi ljudmi. Zlasti nedeljska številka gre v mnogih tisočih med ljudi.

Vsak list prinaša poleg drugega tudi oglase ali inserate. Oglasi imajo v listu svoj določen prostor, navadno zadnjo stran. Vse bolj pa prihaja inserat tudi na druge strani lista, med vsakdanje berilo, med novice. Zakaj pa? Zato, ker se trgovec, ki daje v list inserat, popolnoma upravičeno zaveda, da ljudje najraje bero novice in zanimive vesti iz celega sveta. Med takim branjem se inserat bolje opazi, tam pravzaprav doseže svoj pravi učinek: ljudje ga morajo brati, kar mimogrede. In so obveščeni o

tistem, kar hoče inserat povedati ljudem. To pa je ves namen oglasov po časopisih, zato trgovec tudi plača listu prostor, kjer naj se objavi njegov inserat.

Zakaj pa trgovci sploh inserirajo v listih? Zato, da ljudi o svoji trgovini informirajo, da jim povedo, kaj nudijo in po čem. Iz tega sledi, da je trgovec mnogo na tem, da so ljudje obveščeni o njegovi trgovini, o cenah in o blagu v njej. Iz tega dejstva bi morali ljudje črpati vprav svojevrsten nauk. Preprost je ta nauk, toda listu lahko mnogo koristi.

Nič drugega ni treba, kot o priliki povedati trgovcu, da ste brali njegov inserat. In da ste le radi tega prišli v trgovino, ker ste tak oglas ali inserat videli v tem in tem listu. In navedete »Slovenec« ali »Domo-ljub«.

Kaj ste s tem dosegli? Prvič Vam bo trgovec rad in dobro postregel, kar bo Vam v korist. Drugič bo trgovec vedel, da se njegov inserat v »Slovenec« izplača, da mu privablja novih ljudi, da mu ohranjuje stare obiskovalce, da mu sploh donaja večji ali manjši dobiček. S tem ste koristili listu. Zakaj? Zato, ker bo trgovec pri listu znova naročil inserat. Zato, ker bodo tudi drugi trgovci to storili. Zato, ker bo list dobil med trgovci večji ugled. Zato, ker bo list od inseratov dobil plačila, ki listovo stanje izboljšujejo. Zato, ker je denar listu glavna podlaga, inserati donajajo denar, ta boljše blago, boljši list, — to pa je spet Vaša ko-

Ljudska samopomoč v Mariboru sprejme za slučaj smrti in doživetja vse zdrave osebe od 1. do 90. leta in izplača do največ 53.000 Din na podporah. Zahtevajte brezplačno pristopno izjavo.

Cirkuški otrok

Kaplan je mirno poslušal. Nikdar je ni sodil, da je delala iz lahkomišelnosti ali hipnega razpoloženja, ni si bil mogel razložiti njenega koraka in ravno v tej nerazumljivosti ji je iskal oprostila. Toda veliki boj in velika žrtev, ki jo je bila darovala, so presegli njegove slutnje. Globoko v srce se mu je zasmililo mlado bitje, ki je bilo v resnici izvršilo junaški čin in ni želo za to drugega ko zaničevanje.

»Ali sem delala napak? Nikar me ne obsodite,« je sklenila svojo pripoved. »Toliko sem pretrpela... z lastno roko sem uničila svojo srečo.«

»Bog varuj, da bi vas obsojal, ubogi otrok,« je pretresen rekel kaplan. »Bog ve, kaj bi bil mogel jaz svetovati v onem trenutku! Nád vašo odločitvijo pa plove vaša čista otroška ljubezen in vaša požrtvovalnost: Bog vas bo blagoslovil za to! Huje, nego je mogla slutiti vaša mati, vas je zagrabilo življenje... Morali ste darovati vse, da ste rešili svojega očeta.«

»Ali pa sem ga tudi rešila?...« je šepetala obupno, »ali sem ga rešila?... to je strašno vprašanje, ki se že nekaj časa poraja v meni! O, saj skoraj ne morem povedati vsega, kar me znova tare, četudi sem hotela zadnji čas za vse zatisniti oči... da bi le lahko in povrnje gledala življenje, ker je bilo vse razmišljanje tako mučno. Tisti Landolfo je očetov hudi duh, ima ga popolnoma v svoji oblasti... O, moj oče ni več, kar je bil,« je pristavila z gorečo rdečico na licih. »To življenje upropašča vse. Če bi se ne bila žrtvovala, bi ga bila morda prisilila nujna, da bi bil opustil obrt.«

»Storili ste to, kar ste smatrali za prav in to je dovolj pred Bogom in našo vestjo. Ne razglablajte tega; vsega ni mogoče videti naprej. Toda sli se ne bi mogli odtegniti zdaj, ko znova cvete podjetje vašega očeta?«

»Ne, ne! On pravi, da ga vzdržujem samo jaz, da škrbina še ni izbrušena. O, bojim se, da Landolfo skrbi za to, da ostaja občutljiva. On bo vse poizkusil proti meni.«

»Proti vam... ljubljenci vašega očeta... Ali ne ravna jo lepo z vami?« je začudeno vzkliknil kaplan.

»Ne mislim tako,« je rekla z žalostnim smehljajem. »Z menoj ravna jo več ko lepo... laskajo se mi, obožavajo me... saj sem vendar vsem potrebna. Toda ta, ki sem ga vam pravkar imenovala, ima določene načrte v glavi; zato zapleta očeta vedno globlje ter ga z zvijačo in dobrikanjem čedalje bolj spravlja pod svojo oblast... A mene ne bodo obvladali!« je pristavila iskrih oči. »Toda z mojim načrtom sledi morda drug! Človek polagoma vendarle čuti in razumeval! Vi komaj slutite, kakšne spletke se vse vrše v taki družbi. Zdaj ne morem in ne smem zapustiti svojega očeta.«

»Ali se ne morete izraziti jasneje?« je vprašal kaplan.

»Ne, ne!« je dihnila Nora. »Je še vse kakor strah, ki se poraja.«

»Nora,« je resno rekel kaplan po nekolikem razmišljanju, »izpolnite nalogo... četudi je še tako huda in težka za vas. Šla je preko vaše sreče, po nevarnih potih vas vodi dalje... a ohranite svoje srce možno in čisto, potem ne bodo zmogle zunanje nevarnosti ničesar proti vam. Morda boste morali biti še varuhinja svojega očeta! Milosti vam ne bo manjkalo pri tem. Ali ni božja volja, da me vam je poslal baš zdaj, ko

rist. Ker vsakdo mora vedeti, da noben list s samo naročnino ne more kriti svojih stroškov.

To smo hoteli danes povedati o tisku, to še lahko storite za nas in zase!

Za dan varčevanja

ki so ga obhajale denarne zadruga 30. oktobra po vsem svetu, so prinesli veliki svetovni listi dolge članke. Ravnotako so na razne načine poskušali strokovni listi dvigniti zanimanje za varčevanje. Vsi veliki narodi — Nemci, Angleži, Francozi itd. se zavedajo, v koliki meri je potrebno varčevanje za povzdigo celotnega narodnega gospodarstva. Kdo hoče gospodarsko kaj pomeniti, mora varčevati. Iz mnogega, kar se je napisalo o tej stvari, naj navedemo mali odlomek o varčevanju na kmetih. Napisan je za nemške kmete v češki državi, velja pa v polni meri tudi pri nas. Takole pišejo: »Vojska je prinesla mnogo hudega, pa je pregnala iz mnogih nemških vasi starega kmetijskega duha varčevanja. Denar je izgubljal na vrednosti in zato so kmetje hitro kupovali vse mogoče blago, potrebno in nepotrebno. V marsikatero kmetstvo hišo se je naselila lahkomišelnost pri uporabi denarja. Ko je vojna minila in je denar dobil spet stalno vrednost, je vendar te lahkomišelnosti mnogo ostalo. Medtem ko stari še obrnejo vsako krono, predno

jo izdajo, mlajši rod brez resnega premisleka izmeče denar za cigarete, sladkarije, lepoticenje itd. — Ali ne velja stavek zastavkan tudi za nas? In na drugem mestu nadaljuje članek o varčevanju z vlogami v hranilnicah takole: »Hranilnica pa ima poleg vzgoje za varčevanje še drug pomen. Pospešuje že v mladini smisel za skupnost in zgodaj vzbuja zanimanje za združništvo. Koliko milijonov kmetijskega denarja teče še danes v mestne banke in hranilnice. Odtam gre ta denar v industrijo in redko koristi kmetu pri njegovi samopomoči. Ali ne bi postalo to čisto drugače, če bi se navadila mladina, da mora držati za skupnost in za svoj kmetijski stan? — Tudi ta beseda velja v polni meri ravnotako za nas kot za nemškega kmeta na Češkem.

Likovič Joža:

Alkohol.

I.

Nočilo se je. Večerna luč je bila rdeča in težka. Stene polhogrskih grebenov so žarele v rdečem soju, nad Vrhniko je krvavel srčast oblak. Rdeča sopara se je valila preko barja in tonila za Ljubljanskim vrhom. Ozračje se je strahotno svetlikalo, kakor da plapola v njem tisoč ognjenih jezikov...

V rebri nad Veseljsko vasjo je ždel hudobec Rogin, kralj alkohola. Nestrpno je mahljaj z repom in drgnil kopita ob hrbet trdožive skale. Ves nevšečen je obiral brinje, žvečil oljnat jagode in migal s kozjo brado. Včasih je poskočil preko ograde,

pazljivo prislunil v večerni somrak, pa zopet skremžil zeleni obraz in se potuhnil. Zategnil je pretesen jopič ter se naslonil na skalni prag. Pod pazluho je skrival steklenko žgane pijače; kadar po je potresel, se je vnela kipeča pijača in vrgla ognjene pene skozi ozki vrat podolgovate steklenke. Plamen je brizgnil skozi ozračje, hudobec pa se je peklensko zarežal.

Medtem so se zbrale na netu prve zvezdice, njim so sledile še ostale sestrice božjega vseмира, majčkene, bele in plave...

»Že zopet nič!« se je počel črni kralj med rožički. Leno se je prevalil v travnato kotanjo in razmišljal:

»Koliko so včasih popili v tej dolini. Stari Numrek je pridno točil, žulje je dobil od pipe in prešetega denarja. Vesel sem bil krčmarja in njegovih pivcev; z noži so si parali trebuhe, vino in kri sta se mešala pod mizami. Ha-ha-ha... Rad sem se plazil in rovaril pod zemljo. S kakšno slastjo sem prisluškoval, ko so se majale zapite bajte. Tičarjeva, Dormišeka, Zgonjska... Starci so pili, sinovi so kleli, ženske so bežale v Ameriko. Sredi prazne vasi je pa pel birčev črni boben...«

Hudobec Rogin je povobil po zraku, zategnil spodnjo čeljust in pomigal z zelenimi očmi.

»Fli...« je ostro pisnilo v zaraščeni grapi.

BREZPOSELNI!

Poslužite se najugodnejše prilike pletilnega stroja Walter, ki vam ga nudi F. Kos, Ljubljana, Zidovska ul. 5, s popolnim poukom in sigurnejšo eksistenco!

Vse čila Kari Mayeve spise. Izšli so v izdanih 13-ih tiskarni Maribor dosedaj 3 zvezki po Din 13-

šte pričeli dvomiti sami nad seboj. Ali vam ni v to lažbo, da vam je po meni pojasnil to, kar bi bilo skoraj izpremenilo vašo dušo in v svoji bridkosti zastrupilo vašo čisto žrtev. Pojdite resno in pogumno dalje in nikar ne prodajajte za sklado lažne malenkostne ničemurnosti in malenkostnega ogroženja svojega večnega prvenstva.

»A kako dolgo, kako dolgo bo to še trajalo? Ali bom vedno dovolj močna?« je šepetala zase.

»Tako dolgo, kot je božja volja! Ona vam lahko v enem trenutku razveže, kar se vam zdi za vedno nerazmisljivo.« Kaplan je vstal.

Tudi ona je vstala. Položila je svojo mehko roko v njegovo. »Da, bila je božja volja, da ste prišli,« je rekla, »stala sem na robu propada. Pomagajte mi, da ne omagam.«

V tem trenutku je potrčalo na vrata in na Norin »notri« je vstopil ravnatelj. »A, ti imaš obisk,« je rekel navidezno presenečen. »Vi, gospod kaplan? ... Kaj vas je tako nenadoma pripeljalo k nam? Veseli me, da vas zopet enkrat vidim!« Podal mu je roko, toda v njegovem glasu je bilo nekaj umerjenega, v njegovem obnašanju nekaj prisiljenega, da je bilo lahko opaziti, kako malo mu je všeč ta obisk.

Kaplanu se je zdel izpremenjen, odkar ga je videl zadnjikrat. Postava mu je postala bolj debela, obraz mu je bil nekam zabuhel, oči medle in nestanovitne; celo v nastopu ni bilo več onega mirnega obnašanja kot prej. Kaplanu je bilo hudo, da je to opazil; kajti, ko je stala zdaj hči poleg njega z vso resnostjo, ki jo je bil razlil nanjo prejšnji pogovor, je bilo nasprotje njunih različnih življenjskih potov videti še ostreje. Vsekakor ni mogla najti v očetu nobene opore več.

Nora je med tem pojasnila očetu, čemu je prišel kaplan in ta se je zdaj spomnil, da mu je čas oditi.

»Bojim se otrok, da te je razburilo to svidenje,« je rekel ravnatelj in nevoljno zrl njen resni obraz. »Vse se je zgodilo tako, kot so uvidele naše starejše in modre glave,« se je obrnil h kaplanu. »Mladi ljudje morajo prestopiti svoje izkušnje. A moja hči je tudi sedaj srečna; ona vam je gotovo že povedala, da njeno življenje ni tako hudo, kot je videti. Ali nisem imel prav, ko sem rekel, da bo žela še velike uspehe?«

»Da, da, popolnoma je izpodrinila svojega očeta,« je glasno smeječ se nadaljeval ravnatelj. »Nora, če prideš doli, te čaka nešteto šopkov. Da, ta hčerka je moja opora, moj ponos... a obenem razvajana princezinja.« Objel jo je okrog pasu in pritisnil k sebi.

Ravnatelj je govoril negotovo; pri tem sta mu goreli rdeči pegi na licih, tako da se je polagoma porajala kaplanu neka slutnja, ki bi se mu bila gotovo zdelala upravičena, če bi bil vedel, da je prišel ravnatelj ravnokar od razkošnega zajtrka z Landolfom. Po dokaj kozarcih sladkega sheryja mu je ta povedal o kaplanovem obisku in ga svaril, češ, da bo »far« gotovo utepel hčeri zopet bajke v glavo in mu svetoval, naj obisk prekine.

Landolfo in ravnatelj sta zdaj često zajtrkovala skupaj, seveda na ravnateljeve stroške in večinoma z isto posledico. Norina trditev, češ, da postaja Landolfov vpliv na ravnatelja vedno močnejši in da se ne obeta nič dobrega, je bila zelo upravičena. Ne le, da je imel vodstvo gospodarskih poslov povsem v svojih rokah, temveč se je tudi trudil, da bi ravnatelju kolikor mogoče osladil njegove proste ure in podkrepil njegovo laho nagnenje k opojnim pijačam, ki se mu je bilo vzbudilo po zadnji bolezni.

»Princ je tudi bil tukaj in povpraševal po tvojem zdravju,« je z istim glasom nadaljeval ravnatelj. »Svet-

Pokojniki je bil dvakrat poročen. Prva žena je porodila 23 otrok, druga pa enega; poleg tega je iz drugega zakona prišel še devet otrok, da je bil hišni oče 33 otrok broječe družine.

Prvi vodilni zrakov plov v ptičji obliki je izumlil in sestavil še leta 1760. češki mehanik Fucik. Leta 1770. je pri nekem poskusnem poletu padel iz zravnih višav in se ubil.

Kje pojedó najmanj mesa. V novejšem času je že mnogo ljudi, ki mesa ne jedó, ampak se hranijo z zelenjavo. Najmanj mesa uživajo na Japonskem, potem v Italiji, Franciji, Nemčiji, Rusiji, Jugoslaviji, Angliji, Ameriki itd. Pri nas pojedó sorazmerno sedemkrat več mesa kot na Japonskem.

Zdravilo proti pijanstvu. Načelnik pariške policije je nastopil na poseben način proti pijancom. Vsakega pijanega priženo na policijo, kjer ga filmajo. Kadar se pijanec naspi in strezne, ga mu predstavljajo film, ki kaže dotičnega pijanca, kakšen je bil in kaj je vse delal, ko je bil »v rožah«. Pravijo, da opisani način zdravljenja dobro deluje.

»Fii-uhu...« je odgovoril hudobec in se vrgel za grmovje.

»Tukaj sem! Dolgo lomita kopi'na!« je godrnjal kralj alkohola in stresel steklenko, da so se pocedile ognjene kaplje po skalnem žlebu.

»Vse je pripravljeno! Kréma je polna, mešetar Andrej je že izziva bajtarje; nocoj bo krvav ples,« sta zarezetala dva hudobca za mejo in zvila kosmate hrbte.

Za Oščevkom so zamigljale drobne lučce, zvon je klenknil v samotnih linah. Glas je bil žalosten, brez srebrnega zvenka. Hudobci so si zatislili ušesa in se zarili v grapo, da ne bi čuli posvečenih zvokov. Z rogovi so orali živo skalo, da so se kresale debele iskre. Ko so zamrli zvoki zvona, so se oddahnile tri rogate pošasti; skočile so preko dola, smrdeč ogenj in žveplena para sta se valila za njimi...

Nad Trebevnikom se je vlegla pozna zora; njena lica so bila krvava in razorana. Mrak in puščoba sta zagrnila barje.

II.

Senca je ležala na pragu Numrekove krčme. Slabo razsvetljena okna so bila polzavesena z rdečimi, cunjastimi zastori. Zmehčani obrazi pijancev so nepremično bulili v zamazane mize; lise politega vina so se plehko odražale v rumeni luči svetilnice, ki je brlela in trepetala med rojem umazanih večč. Zrak je bil težak in zadimljen; mlačen, kiselkast zrak je udarjal na prazno cesto.

»Pijte, mevže!« je kričal v kotu pivske veže mešetar Andrej in zlival vase postano vino. Ker ga ni hotel nikdo poslušati, je mrmral sam zase:

Samo z ostrimi, zanesljivimi britvicam. se boste brezhibno brili.

Britvice Gillette so najboljši dokaz najpopolnejšega načina predelave jekla. Založite se pravočasno z njimi!

Gillette

»Zgojnar me je ogojlfal, telica ni bila toliko vredna. Bajter me je ociganil za sve-tle denarce...«

Pivnica je oživljala, litri so se svetili po mizah, krčmar se je urno vrtel med pivci.

»Numrek! Vino žlampaj sam, prinesi žganje! Pa lorberja in popra natresi noter...« so se oglašali pijani glasovi sredi sobe. Kozarci so žvenketali, umazana kvan-ta je pala iz ust pijanega hlapca. Suhljav

kmet iz Šumnika se je bedasto zasmejal; oči so se mu solzile, roka se mu je tresla. Dvignil se je, da bi govoril; usta je široko odprl, toda se mu je jezik nerodno zapletel med redke zobe... Zjutraj je bil pri sodišču, kjer so ga radi zapravljalosti in pijančevanja postavili pod kuratelo. Sedaj pa že ves dan pije in joka, kolne zvezde, ženo in otroke. Ker ne more povedati, kaj ga boli, tresse črvido mizo, da pljuska vino preko miznega roba na prazno obleko. Končno se mu razveže jezik ter kriči v odsekanih presledkih:

»Ne boš me ociganila, baba nemarna! Ne bom še spustil vajeti; dokler bo migal ta mazinec, toliko časa boste peli mojo pesem... Ampak preklicati se pa ne dam. Ne, ne, ne... Ni je postave na svetu, ki bi mi vzela svobodo, meni, gospodarju, da bi drugi žrli moje žulje. Raje vzamem hudiča za kuratorja... hudiča jim pošljem za jeroba.«

Preklicani kmet je omahnil na mizo; sline so se mu nabrale na razpokanih ustnicah, njegov obraz je postajal rumen, žalosten in nezavesten. Bil je popolnoma pijan... Krčmar je postavil žganje na mizo in se sladko smehljaj. Potresel je onemoglega pijanca iz Šumnika in ga otroče ogo-varjal:

»Boter, boterček! Zdrami se, vsaj je lušno na svetu. Pij, da preženeš žalost.«

Kmet je pa jecljal in vzdihoval kakor v groznih sanjah.

»Gorim! Hudič me trga, Numrek! Nazaj daj denar, otrokom ga nesi... Pijavka!«

(Konec prihodnjit.)

Kmetje, oklenite se Kmet. zveze!

54

Velika važnost. Uradni predstojnik: Zdi se mi gospod kancelist, da je v naši sobi silno mnogo mah. Kancelist: »Da, gospod predstojnik, že celo dopoldne jih štejem, pa ne morem dognati ali jih je stoinenoinsedemdeset ali stoinvalinsedemdeset.«

Razočaranje. Hčerka: Oh, mama, poslušaj! Dala sem v časopis inserat, da se želim seznaniti z interesantnim gospodom. Mati: Ali si dobila kak odgovor? Hčerka: Da, eno pismo. Mati: Kdo ti je pisal? Hčerka: Pomislil — naš papa!

Težko delo. Turist najemniku gorskega hotela: »Okraj, potrežba in zrak, vse se mi dopade; samo včasih ponoči nekaj škrip-lje v sosedni sobi poleg mene.« Najemnik: »To je naš hlapec, ki piše svoj Špel v mesto.«

Odkritosrčen pismo-poša. V Ribju vas je prišel iz Amerike na zaseb-nika Potrebnejš priprav-eno pismo. Pismo-poša Lahkopt je zapisal na zadnji stran pisma sle-deče opazke: »Nazaj, naslovljenca nemogoče najti, vse poizvedbe brezuspešne. Naslovljenec baje od-potoval v večnost, kam ravno, neznan.«

lost si šteje v čast, da bi priredil mal izlet, če se ti poljubi.«

»Hvala oče; saj vendar veš, da nikoli ne sprejemam takih vabil.« je hladno rekla Nora. »Upam, da si to takoj povedal.«

»No, no, saj lahko greš malo s svojimi starši. Saj si ravno začela postajati nekoliko pametnejša. Upam, gospod kaplan, da mi niste napravili iz hčerke zopet redovnice. Ne pristoja vsem eno... tudi to spada v našo stroko, da ne odbijamo ljudi.«

»Po mojem mnenju ima gospodična v tem slučaju prav. Mladi dami v položaju, kot je ona, človek nikoli ne svetuje dovolj previdnosti.«

»Pojte, pojte! Samo ne zmešajte ji glave, dragi moj duhovni gospod.« je blebetal ravnatelj. »Je že itak dovolj prevzetna... še vse mi bo pokvarila.«

Nora, ki ji je bil ves ta prizor nepopisno mučen, je podala kaplanu roko. »Bojim se, da vas zadržujem, gospod kaplan,« je rekla žalostno; »zadržujemo vas, da ne morete v kraj, kjer vas težko pričakujejo. A zahvaljujem se vam za obisk, ki mi je neizmerno ugodil. Ne bojte se nič več; skušala se bom boriti in se bojevat.«

Kaplan se je globoko ganjen obrnil od nje; zdela se mu je večja sirota nego tedaj, ko je bila še otrok.

Tudi ravnatelj se je potrudil, da bi se dostojno poslovil. »Ne napravite mi redovnice iz nje,« je vedno zopet ponavljal. Njegova trdnost ga je zapustila; vrgel se je v najbližnji stol.

Komaj je odšel kaplan iz sobe, je bila Nora že za njim. »Še nekaj,« je rekla in ga pridržala. Ustnice so ji drgetale, lica žarela. »Samo eno mi sporočite: kako mu je! Ne povejte mu ničesar o meni, ker bo potem mogoče še bolj trpel, popraviti pa se zdaj tako ne da več.«

Duhovnik ji je stisnil roko, ji tiho prikimal v odgovor in Nora je odšla.

XX. poglavje.

Lilino veselje nad svidenjem z bratrancem je hudo zagrenilo. Njegova bolezen se je nekoliko ur po njegovem prihodu tako poslabšala, da so morali poklicati zdravnika in da je Lili čutila dolžnost, brzojavno obvestiti teto. Grofica je prišla naslednji dan. Zanj je bilo to svidenje po večletni ločitvi še bridkejšje. Bledi obraz, izpremenjena postava, medli pogled, vse to je kazalo, kakšen udarec je bil zadela ves organizem mladega moža — da je bil to eden onih udarcev, ki človeka popolnoma izpremenijo, njegovo duševnost in zunanost.

Morda se je prikradel vanjo nekak kes, ko je sedela dolge ure ob njegovi postelji, dočim je ležal on z zaprtimi očmi poleg nje — preonemogel, da bi mogel prenašati njen glas, prebrezbrizen, da bi kaj vprašal po domu, prehladen in premalobeseden, da bi vrnil vsaj eno ljubeznivost, ali da bi se vsaj z eno zaupno besedo obrnil do nje. Bilo je, kakor da je preko tega toplega, razgibanega arca zavel mrzel dih in ga zledenil.

Za vzrok sedanjega povratka bolezni ni vedel nihče razen kaplana, kateri pa je spričo Kurtove molčečnosti tudi molčal. V nasprotju z grofico je bil mnenja, da so stvari, ki jih je bolj prepustiti tihemu razvoju kakor pa neprestano posegati vanje in jih motiti.

Šele v septembru so mogli opaziti na Kurtu, da se mu vrača zdravje. Jesensko solnce, ki je imelo še ves sijaj, ne pa več poletne vročine, je obsevalo mehke, zelene trate in cvetne gredice, ki so se raztezale pred Göhliško graščino, tik do tarase, na katero je vodil poletni salon.

Učitelj: »Kdo je to, organizator?«

Učenec: »Oni mož, ki v cerkvi igra na orglje.«

Obisk: »Kako pa je tvojemu malemu bratcu ime?«

Minka: »Slavko bi bil, če bi bil bratec, ker pa ni, je pa le Anica.«

Sluga: »Zunaj čaka neki trgovski potnik.«

Gospod: »Kakšen potnik?«

Sluga: »Velike brke ima.«

Gospod: »Povejte mu, da jih že imam.«

A.: »Kakšna pa je hrana v novi gostilni?«

B.: »Vsak dan so piščanci na mizi.«

A.: »To je pa izvrstno. Kako pa jih servirajo?«

B.: »V lupinah.«

»Kaj je težje priučiti se, streljati ali avto voziti?«

»Oboje je težko. S puško ne zadeneš nič z avtom pa lahko preveč.«

Čas je zlato! Notočna ura vam povzroči mnogo občudovanja in jeze, zato zahtevajte se. Naše ilustrovane urke so vse izdelane s skrupulozno skrbnostjo od veletrgovca **STERMACKA**, katerega dobite takoj popolnoma brez plačila. Prebrskati se bodele o te liki izbiri le prvovrstnih točnih svetlo-rakih ur po ceni 60 ali 120 k. Lepa ura Din 45, 75, budilka s enim zvonom Din 55, z dvema 75, s te st. 120. Ra en tega ogromna zaloga veržice, prstanov uharov, priveskov in ti-
 kanih predmetov po najnižjih cenah. Kar ne obojite se lahko zame. Ja ali vrne denar. Naročila (vs Din 50) - pošiljamo pro o. Veletrgovca **R. Stermacki, Celje, Stev. 10 Sivo.**

V 3 urah uničite vse podgane in miši.

Vničevalec podgan

(»Rattentoefer«).

Najmanjši drobec zadošča, da učinkuje smrtonosno, vendar neškodljiv za ljudi in domačo žival. »78 podgan in miši sem doslej našel, in še vedno se množi to števílo; pošljite ekspresno 10 škatelj za moje sosede«, piše gospod L. v T. o učinku »Vničevalca podgan«. Vseph zajamčen. Cena 12 Din, 3 doze Din 25, 6 doz Din 42 - 50 podgan ali 500 miši požre toliko, kot trije delavniki konji (glasom statistike angleške vlade.) Le konji »Rattentoefer« prinese pomoči!

Dr. Nikol Kemény, Košice, pošt. predal 12/P6-ČSR

Cenj. občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvoril te dni lastno

trgovino v Stožicah

v hiši gostilne pri »Urbančku« ob Dunajski cesti

Nudil bom svojim p. n. odjemalcem vsako: galanterijsko, kolonialno, materialno in galanterijsko blago po solidnih, najnižjih cenah.

Vsak gost bodi točno postrežen - to je moje geslo

Vljudno se priporočam:
Stanko Pečnik

Prodajalce posnemalnikov iščemo

proti dobri plači. — Javiti se TEHNA družbi - LJUBLJANA, Mestni trg 25/I

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrtica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebitine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Na prostov. dražbi

se bo prodala v nedeljo, dne 24. t. m. hiša z gospodarskim poslopjem v Ratečah pri Gorenji vasi št. 2 pri Jerebu*.

Služkinjo, prično kmetstvo

od 16 do 18 let staro - sprejem takoj. Naslov v upravi pod št. 12686.

Kmečkoga fantia,

pridnega, ki je nekoliko vjaven konj, sprejem takoj. Naslov v upravi pod št. 12683.

Puhasto perje kg po 38 Din,

razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisto belo gosje kg po Din 130 - in čist beli puh kg Din 300 - L. Brozović, kemična čistilna perja. Zagreb, Ilica 82.

Kovaški vajenec

poštenih starišev se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. Tomaž Demšar, kovaški mojster, Radovljica.

Mizarskega vajenca

sprejme Vidmar, Zg. Šiška 2.

2 čevljarška vajenca

se sprejmeta takoj ali pozneje, ki sta se že nekaj časa učila, v dobri pouk in brezplačno. Naslov pove uprava »Domoljuba« pod šifro »Čevljar št. 12443«.

Hiša naprodaj v Medvodah, pet minut od kolodvora.

Za 45 000 Din. Jesib, Metvode.

Čevljarški pomočnik,

ki je vjaven ši-anega dela in gojzerc, se sprejme na stalno mesto, zajamčeno z vso oskrbo. Ponudbe na upravo »Domoljuba« pod šifro »Čevljar« št. 12547.

Bonilna jermena,

prvovrstna in trpežna, lastni izdelek, priporoča Ivan Turšič, Vrhnika 186.

Usnje. Podplate in vse potrebščine za obutev priporoča lastni izdelek strojarina Fran Tršar na Vrhnici. Prezema tudi kože v stroj in kupuje vse vrste kož. Cene najugodnej. e.

Prodajam po zelo nizki ceni kompletne pripravo za izdelovanje sirkovih mela, na ročni pogon. Naslov v upravi št. 12779.

Vajenca, krepkega, zdravega in poštenega sprejem takoj v učenje. Preskrba v hiši. Ivan Lesar, voznik in podkovski kovač. Ribnica 115, Dolen sko.

Kmetovalci pozor!

Zamenjujem psečično moko za lepo suho ajdo. F. Juvan vajetni m/in Sr. Gameljno p. Šent-Vid nad Ljubljano.

Najpopolnejši STOEWER šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Proden si nabavite stroj, ogledite si to kakovost pri tvrdki

L. Baraga, Ljubljana, Seženburg. ul. 6. Brezplačno pouk 15 letno jamstvo.

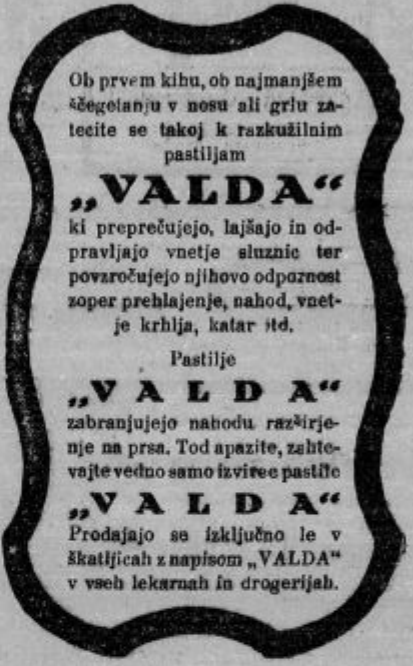
GORENJC!

Ne delajte si nepotrebnih stroškov pri nakupu jezenskega in zimskega blaga, pohiitite v

Radovljico in na Bled

VINKO SAVNIK-U

Tam bode te ravno tako postreženi, kakor v Kranju in Ljubljani, torej ne zamudite prilike ogledati si bogato zalogo modernih vzorcev. Cene zajamčeno nizke, kakor v vsaki večji trgovini. Le en sam poset! In poplačan je Vaš trud!

Ivan Savnik, Kranj 12

Velika izbira Lubasovih in drugih harmonik, orglic, violin, kitar itd. itd. Strune vseh vrst. Gramofoni od Din 65 - naprej. Na zalogi zadnje slovenske plošče razni plesni komadi itd. po Din 12 - 26 - 36 - in 50 -. Pridite, prepričajte se! Razpošiljamo po celi državi. Popise plošč pošljemo na zahtevo zastoj!

V vsako hišo Domoljuba!

Ure, zlatnino in srebrnino

kupite najboljšo in najcenejšo pri stari, priznani tvrdki H. SUTTNER, LJUBLJANA

Največja in najsolidnejša razpošiljalnica - Razpošilja v vse kraje tu in inozemstva
Lastna protokolirana tovarna ur v Švici znamk IKO, OMIKO, AXO

Prešernova
ulica **4**

(poleg Frančiškanske cerkve)

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK!
H. Suttner-Ljubljana!

Čina srebrno jedilno
orodje s 50 letno pismeno
tovarniško garancijo

Čina srebrno jedilno
orodje s 50 letno pismeno
tovarniško garancijo

Prešernova
ulica **4**

(poleg Frančiškanske cerkve)

Poročni prstani

F. Čuden
Ljubljana

Prešernova ulica št. 1

Prvovrstna glasbila
direktno iz

TOVARNE

oziroma tovarna skladišča

Velik
ilustrovani **CENIK**

dobite zastop. Zahtevajte ga pri največji
razpošiljalnici glasbil v Jugoslaviji

MEINEL i HEROLD

tvornice glasbil, gramofonov in harmonik
podružnica MARIBOR št. 102-B

Violine	od Din	95 ^{.-}	celje
Temburice	.. .. .	98 ^{.-}	.. .. .
Mandoline	.. .. .	136 ^{.-}	.. .. .
Trube	.. .. .	505 ^{.-}	.. .. .
Gramofon	.. .. .	345 ^{.-}	.. .. .
Ročne harmonike	od Din	85 ^{.-}	.. .. .

Pozor, gozdarji in tesači!

Naznanjam, da imam vedno v zalogi najboljše
plankače in sekire. Pošiljam po pošti. Cena nizka.
KRMELJ MATEVŽ — Log, pošta Škofja Loka.

V VSAKO HISO "DOMOLJUBA"!

Gotove obleke in površne suknje!

Da ustrezem mojim odjemalcem in jih obvarujem nepotrebnih potov in stroškov, sem vpeljal nov način prodaje oblačilnega blaga. Vsak, kateri nima svojega krojača, ali ni z njim zadovoljen, lahko pri meni izbere blago — in dobi v 6 dneh zgotovljeno obleko po najnovejši modi, ali pa po svojem okusu. Cena gotovi obleki bo cenejša, kot povsod drugod — za to jamčim. Jamčim pa tudi za dobro izdelavo in dobro podlago! Vpeljal sem tudi vse vrste usnja — po znižani ceni. Pridite in prepričajte se.

IVAN A. GROSEK

trgovina z mešanim blagom — TREBNJE

Ne pozabite

da kupite razno manufakturno blago za jesen in zimo

najceneje

v trgovini,

Anton Savnik-a v Skofjiloki

Najuspešnejše sredstvo za refo domače živali je brezdrovno

„MASTIN“

ki pospešuje rast, odebeltitev in omastitev domače, posebno klavne živine. Jasen dokaz neprecenljive vrednosti Mastina so brezštevilna zahvalna pisma! Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din. LEKARNA TRNKOCZY (zrav. rotovža), Ljubljana, Mestni trg 4.

Edino najboljši šivalni stroji in pletilni švic. „Dubied“ stroji ter kolesa za rodbino, obrt in industrijo so le

Jos. Petelinca

Gritzner, Adler

Najnižje cene! Tudi na obroke!

Ljubljana

blizu Prešernovega spom. lica.

Pouk v vezenju brezplačno.

ne Vteča garancija.

IZVANREDNA PONUDBA!

Za deževni letni čas priporočamo, da si nabavite **kožno peletino za dež**

C. O. V. tehtja samo 110 gramov, imitacija ribje kože Imm. Odlično se je ta peletina izkazala, ker ne prepušča mokrote, je komodno zložljiva, kakor majhna žepna beležnica, ki se jo nosi vedno lahko s seboj, ter je nadvse trpežna. Zelo priporočljiva za dame in gospode (tudi za otroke) v dežju in snegu, za izlete in sport. — Reklamna cena s posebno kapuco in etujem samo 70 Din, franko, začarinjena, poslana po poštnem povzetju, dva kosa 138 Din. Razpošilja A. Mařik, export, Praha XII., Londýnska 57. (Če ne bi ugajala, jamčimo zamenjo.) Naslov natančno napisati.

Pozor! Še nikoli niste bili tako zadovoljni, kakor bodete v resnici, ako si nabavite prvovrstne

Jugo — Luc — Peči

katero izdeluje in popravlja vse te vrste peči edino le domača tvrdka **Jugo — Luc Ljubljana, Puharjeva ul. 3**

Zadružna Gospodarska banka d. d. v Ljubljani

Brzojavni naslov: Gospobanka

(Miklošičeva cesta 10)

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. — Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo srečk Državne razredne loterije

Kapital in rezerve skupno nad Din 16,000,000.—, vloge nad 400 mil.

Podružnice:

Bled, Celje, Djakovo, Kočevje, Kranj, Maribor, Novi Sad, Sombor, Split, Sibenik

Prodaja obveznic 7% dr. invest. posojila ter 2 1/2% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod ugodnimi pogoji.